

СТАНОВИЩЕ

На представения дисертационен труд

„Готовност на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора ”

от д-р Вания Банчева Славова - докторант на самостоятелна форма на обучение към

Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт ” – Медицински факултет към

Тракийски университет – Стара Загора по научна специалност

„Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията

(Медицина на бедствените ситуации)”, професионално направление 7.1., „Медицина”

от област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт

от проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

Ръководител катедра по Социална медицина и здравен мениджмънт,

Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора

Настоящето становище представям в качеството си на член на Научното жури, назначено със Заповед № 1452/02.06. 2016 г. на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора и решение на Факултетния съвет на Медицински факултет (протокол № 6/25.05.2016 г.) за провеждане на процедурата по защита на дисертационния труд на ас. д-р Вания Банчева Славова - докторант на самостоятелна форма на обучение към Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт ” – Медицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора с научен ръководител доц. д-р Илияна Василева Михайлова, дм и научен консултант проф. д-р Веселин Асенов Иванов, дм. Дисертационният труд е одобрен и насочен за публична защита с решение на разширения катедрен съвет към Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт ”, Медицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора.

Представените документи по процедурата са в пълно съответствие с изискванията и са отлично подредени.

Кратки биографични данни за докторанта ас. д-р Вания Банчева Славова:

Вания Банчева Славова завърши медицина през 1995 г. – Медицински факултет към Тракийския университет – Стара Загора. В периода 1995 – 1999 г. работи като

лекар ординатор в Център за спешна медицинска помощ – гр. Котел. От 2000 г. и до настоящия момент е асистент по Медицина на бедствените ситуации в Медицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора. През целия този период непрекъснато работи и усъвършенства своите умения и квалификация. Има придобита специалност „Медицина на бедствените ситуации (катастрофите)” от 2004г., както и редица квалификационни курсове в системата на продължаващото обучение (методически основи на научните изследвания, стохастични методи в медицинските изследвания, отравяния при възрастни, биостатистика и др.). Владее и ползва в работата си английски и руски език.

Общо описание на дисертационния труд: Представеният за рецензия дисертационен труд отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Съдържа 159 стандартни машинописни страници, от които:

- Заглавна страница - 1 страница;
- Списък на използваните съкращения и съдържание – 4 страници (стр. 2-5);
- Въведение - 2 страници (стр. 6-7);
- Глава първа: Литературен обзор – 43 страници (стр. 8-50);
- Глава втора: Цел, задачи и методика на проучването - 5 страници (стр.51-55);
- Глава трета: Собствени проучвания (7 раздела) –62 страници (стр.56-117);
- Изводи – 2 страници (стр. 118-119)
- Приноси – 2 страници (стр. 120-121);
- Препоръки – 1 страница (стр. 122);
- Библиография – 20 страници (стр. 123-142)
- Приложения – 17 страници – 7 приложения (стр.143-159);

Дисертационният труд е онагледен с 10 таблици и 40 фигури. Приложението са 7, пряко свързани със собственото научно проучване. Библиографията съдържа 202 източника, от които 134 на кирилица и 68 на латиница.

Темата на дисертационния труд: „**Готовност на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора**” е отлично подбрана, в пълно съответствие с научната област, правилно формулирана и отразява целта на научното проучване.

Литературният обзор по обем обхваща една четвърт част от дисертацията. Представен е в седем раздела: ✓*Създаване и развитие на защитата на населението в Р. България – исторически преглед;* ✓*Съвременно състояние на системата за защита на населението в Р. България;* ✓*Защита на населението: същност, цели, задачи, принципи и спосobi;* ✓*Държавна политика за обучение на населението за защита при бедствия;* ✓*Европейски политики в областа на защитата на населението;* ✓*Първа медицинска помощ – определение, цел, организация, обем, време и място на оказване;* ✓*Изводи от литературния обзор.* Използваните литературни източници са достатъчни като брой, представляват научни публикации на български и чуждестранни изследователи, както и официални национални и международни политически документи и анализи, коректно цитирани от докторанта. Написан е на ясен и достъпен език и отразява задълбочено познание на обсъжданите проблеми. Така структуриран, обзорът представлява исторически преглед на държавната политика и практика за защита на населението, държавната политика за подготовка на населението за защита, както и европейските политики в тази област. Задълбочено е представена и анализирана съществуващата нормативна уредба за обучение на населението за защита при

бедствени ситуации. Специален акцент докторантът поставя на значимостта на организацията на медицинската помощ при бедствени ситуации: първата медицинска помощ с нейните важни измерения и предизвикателства. Обзорът завършва с обобщение в 6 пункта с акцент на организационните форми за своевременно оказване на първа медицинска помощ в огнище на поражение и на значимостта и ефективността обучението на населението за защита при бедствени ситуации. Като цяло литературният обзор е с **приносен характер** и представлява солидна база за собственото проучване.

Цел, задачи и методика на проучването: Целта на дисертационния труд е формулирана точно и ясно: „*проучване и анализ на готовността на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора*“.

Задачите, които изследователя си поставя, са сведени до 5, добре дефинирани и пряко свързани с поставената цел.

Представен е **дизайнът** на собствените проучвания. Използваните **изследователски методи** са подходящи, адекватни на поставените задачи и са основни социологически методи: качествен и количествен. Съчетанието на количествени и качествени методи са предпоставка за задълбочено проучване на различните аспекти на изследвания проблем и постигане на изследователските цели. Използваните методи са:
✓ **качествени**: анализ на нормативни документи и научна литература;
✓ **количествени**: емпирично социологическо изследване сред работещи в различни сфери на националното стопанство в област Стара Загора с прилагане на анкетния метод за набиране на първична социологическа информация (пряка групова и пряка индивидуална анкета). Представени са **признаците на наблюдение**, детайлизирани според изследователските задачи. **Анкетната карта** за набиране на първичната социологическа е изработена от докторанта след задълбочена литературна справка и е приложена към дисертацията (приложение 1).

Математико-статистическите методи (описателна и аналитична статистика) за обобщаване и анализ на данните от проучванията са коректно представени.

Анализ на резултатите е представен в **глава трета: Собствени проучвания**, разработена на 62 страници (40% от целия обем). Базира се на описаната методика, следва последователен процес на представяне на резултатите по предвидените критерии и показатели, техния анализ и синтез. Изложението в тази част е структурирано в 7 раздела, следвайки последователността на задачите в дисертационния труд, логически обвързано с представянето на резултатите, подходящо онагледено с фигури и таблици. В представянето на резултатите и тяхното обсъждане проличава умението на автора да борави коректно с научната информация, да прилага подходящите статистически методи и да интерпретира получените резултати. Тази част е разработена в 7 раздела: ✓ **характеристики на изследваните лица** (в проучването са включени 322 работещи в различни сфери на националното стопанство в област Стара Загора); ✓ **знания на изследваната група за най-рисковите природни и антропогенни бедствия в Старозагорска област**; ✓ **придобити знания и умения за защита при възникване на бедствена ситуация**; ✓ **придобити знания и умения за оказване на първа медицинска помощ при възникване на бедствена ситуация**; ✓ **източници за придобиване на знания и умения за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации**; нагласи и отношение към повишаване на знанията и уменията за защита при бедствени ситуации и оказване на първа медицинска помощ в огнище на поражение; ✓ **готовност за участие в групи за действие на работното място и**

доброволчески отряди за провеждане на спасителни мероприятия и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации.

Давам висока оценка на умението на д-р Ваня Славова да борави с първични емпирични данни, последователно да ги представя, обобщава и анализира с приложение на подходящи статистически методи, да представя и обсъжда получените резултати.

Изводите са представени в **6 пункта**, съответно на поставените задачи. Потвърждава се недостатъчна информираност на респондентите за риска от възникване на бедствени ситуации. Недостатъчни са придобитите знания и умения за защита при възникване на бедствени ситуации. При повече от 50% от респондентите липсват умения за оказване на първа медицинска помощ. Болшинството от анкетираните (71.12%) посочват обучителните курсове като основен способ за придобиване на знания и умения за действие при бедствени ситуации. Почти всички респонденти осъзнават необходимостта от обучение за повишаване на знанията и уменията за защита при бедствени ситуации, като две трети от тях го определят като задължително. Повече от половината от анкетираните лица изразяват готовност за участие в групи за действие на работното си място или в доброволчески отряди.

Представените от докторанта **приноси** във връзка с дисертационния труд са представени в **8 пункта** като такива с **теоретичен, практически и приложен характер**: **С научно-теоретичен характер:** *✓за първи път в област Стара Загора е проведено проучване на готовността на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации; ✓за първи път е направено обобщение и анализ на съвременните политики на Европейския съюз и Р. България по проблемите за защита на населението; ✓за първи път в Р. България е направено обобщение и анализ на българското и европейското законодателство по защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации.* **С научно-практически характер:** *✓проучени и анализирани са знанията на работещите в различни сфери на националното стопанство в област Стара Загора за най-рисковите природни и антропогенни катастрофи; ✓изследвани са знанията и уменията за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации; ✓проучени са нагласите, потребностите и възможностите за подобряване на знанията и уменията за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации и участие в доброволчески отряди.* **С научно-приложен характер:** *✓изработен е Алгоритъм за поведение и действие при земетресение, наводнение и пожар в област Стара Загора; ✓изработени са брошури за повишаване на информираността на населението за защита при земетресение, наводнение и пожар в област Стара Загора (алгоритъмът и брошурите са приложени към дисертационния труд).*

Приемам така формулираните приноси, отразяващи и същевременно максимално синтезиращи същността на представения за оценка дисертационен труд.

Препоръките, изхождащи от дисертационния труд, д-р Ваня Славова представя в пет направления на базата на най-важните резултати и изводи от направените собствени проучвания.

Във връзка с дисертационния труд докторантът д-р Ваня Банчева Славова представя **4 публикации**.

Авторефератът е разработен на 91 страници, правилно структуриран, написан с ясен и точен език, съдържа списък на публикации във връзка с дисертационния труд, както и резюме на английски език.

Лични впечатления: Имам дългогодишни наблюдения и отлични лични впечатления за ас. д-р Ваня Банчева Славова. Тя е добросъвестна, отговорна и последователна в работата си като преподавател и изследовател, с отлични умения за работа в екип и непрекъснат стремеж за професионално усъвършенстване и развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На базата на гореизложеното давам **положителна оценка** на представения от **ас. д-р Ваня Банчева Славова** - докторант на самостоятелна форма на обучение към Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт” – Медицински факултет към Тракийски университет – Стара Загора, дисертационен труд на тема: „**Готовност на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора**”.

Давам своя положителен вот „**ДА**” и препоръчвам на Уважаемото научно жури да гласува за присъждане на **образователната и научна степен „Доктор”** на **д-р Ваня Банчева Славова** по научната специалност „**Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (Медицина на бедствените ситуации)**”, професионално направление **7.1.,Медицина”** от област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт.**

08.06.2016
гр. Стара Загора

Изготвил становището:
проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

